Европейски парламент
2024-2029

Комисия по правата на жените и равенството между половете

2025/2240(INI)

20.11.2025

ПРОЕКТ НА ДОКЛАД

относно препоръката на Европейския парламент до Съвета относно приоритетите на ЕС за 70-ата сесия на Комисията на ООН за положението на жените
(2025/2240(INI))

Комисия по правата на жените и равенството между половете

Докладчик: Лина Галвес

СЪДЪРЖАНИЕ

Страница

ПРОЕКТ НА ПРЕПОРЪКА НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ 3

ИЗЛОЖЕНИЕ НА МОТИВИТЕ.....7

ПРОЕКТ НА ПРЕПОРЪКА НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ

до Съвета относно приоритетите на ЕС за 70-ата сесия на Комисията на ООН за положението на жените
(2025/2240(INI))

Европейският парламент,

– като взе предвид 70-ата сесия на Комисията на ООН за положението на жените, насрочена за март 2026 г., нейната водеща тема, озаглавена „Гарантиране и укрепване на достъпа до правосъдие за всички жени и момичета, включително чрез насърчаване на приобщаващи и справедливи правни системи, премахване на дискриминационните закони, политики и практики и преодоляване на структурните пречки“, както и темата за преглед, озаглавена „Пълно и ефективно участие на жените във вземането на решения в обществения живот, както и премахване на насилието, за постигане на равенство между половете и овластяване на всички жени и момичета“,

– като взе предвид Конвенцията на ООН от 18 декември 1979 г. за премахване на всички форми на дискриминация по отношение на жените,

– като взе предвид Програмата на ООН до 2030 г. за устойчиво развитие, а именно принципа „никой да не бъде изоставен“, и по-специално цел за устойчиво развитие № 5, чийто стремеж е да се постигне равенство между половете и да се гарантира, че жените имат равни права на икономически ресурси, както и достъп до собственост и контрол върху земя и други форми на собственост, финансови услуги, наследство и природни ресурси, и цел за устойчиво развитие № 10, насочена към премахване на дискриминационните закони, политики и практики и насърчаване на подходящо законодателство, политики и действия,

– като взе предвид членове 20, 21, 23 и 47 от Хартата на Европейския съюз за основните права,

– като взе предвид съвместното съобщение на Комисията и Съвета от 25 ноември 2020 г., озаглавено „План за действие на ЕС относно равенството между половете (GAP) III — амбициозна програма за равенство между половете и овластяване на жените във външната дейност на ЕС“ (JOIN (2020) 0017), в което се очертава планът за действие на ЕС за равенство между половете за периода 2021—2025 г.,

– като взе предвид съобщението на Комисията от 7 март 2025 г., озаглавено „Пътна карта за правата на жените“ (COM(2020)0097), в което се потвърждава ангажиментът на ЕС по отношение на равенството между половете;

– като взе предвид съобщението на Комисията от 5 март 2020 г., озаглавено „Съюз на равенство: Стратегия за равенство между половете (2020 – 2025 г.)“ (COM(2020)0152),

– като взе предвид Директива 2012/29/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от

25 октомври 2012 г. за установяване на минимални стандарти за правата, подкрепата и защитата на жертвите на престъпления и за замяна на Рамково решение 2001/220/ПВР на Съвета[1],

– като взе предвид програмата на Комисията в областта на правосъдието за периода 2021—2027 г., която предоставя финансиране в подкрепа на съдебното сътрудничество по гражданскоправни и наказателноправни въпроси, като например обучение на съдии и други практикуващи юристи, както и ефективен достъп до правосъдие за гражданите и предприятията,

– като взе предвид Конвенцията на Съвета на Европа за превенция и борба с насилието над жени и домашното насилие (Истанбулската конвенция),

– като взе предвид член 81, параграф 2 от Договора за функционирането на Европейския съюз,

– като взе предвид член 121 от своя Правилник за дейността,

– като взе предвид доклада на комисията по правата на жените и равенството между половете (A10-0000/2025),

А. като има предвид, че равенството между жените и мъжете е основна ценност на ЕС; като има предвид, че интегрирането на принципа на равенство между половете и междусекторният подход следва да се прилагат и интегрират във всички политики на ЕС; като има предвид, че вътрешните и външните политики следва да останат последователни и съгласувани, за да се гарантира ефективното и надеждно насърчаване на правата на човека, демокрацията и равенството между половете по света;

Б. като има предвид, че правата на жените и равенството между половете са не само основни права на човека, но и предпоставки за напредък в човешкото развитие, намаляване на бедността и изграждане на необходима основа за мирен, просперищ и устойчив свят;

В. като има предвид, че достъпът до правосъдие е широко признат като основно право на човека съгласно международното право, основна концепция в по-широката област на правосъдието и крайъгълен камък за принципите на правовата държава и демокрацията; като има предвид, че ЕС признава достъпа до правосъдие за основно право съгласно член 47 от Хартата на основните права на Европейския съюз;

Г. като има предвид, че достъпът на жените до правосъдие продължава да бъде сложен и критичен въпрос във всички региони на света;

Д. като има предвид, че в световен мащаб жените продължават да бъдат значително по-слабо представени на най-високите равнища на съдебните и прокурорските органи, особено на ръководни длъжности като председатели на съдилища, главни

[1] ОВ L 315, 14.11.2012 г., стр. 57, ELI: https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2012/29/oj).

съдии и ръководители на прокуратури;

Е. като има предвид, че ООН активно насърчава по-голямото участие на жените в сектора на правосъдието чрез специални инициативи и кампании; като има предвид, че по-голямото представителство на жените в съдебните институции е свързано с извеждането на преден план на подходи към правосъдието, които се съсредоточават в по-голяма степен върху жертвите;

Ж. като има предвид, че насилието над жени и домашното насилие представляват нарушения на основните права; като има предвид, че правните системи трябва да отговарят на специфичните нужди на жертвите на насилието, основано на пола, като гарантират подходяща закрила и средства за правна защита; като има предвид, че много жени все още са изправени пред значителни пречки при подаването на сигнал за злоупотреби и достъпа до правна подкрепа;

З. като има предвид, че стереотипите в контекста на съдебната система и преобладаващите норми, свързани с пола, могат да възпрепятстват справедливостта за жените, които са жертви на насилие или са преживели насилие;

1. препоръчва на Съвета:

а) да потвърди непоколебимия ангажимент на ЕС за равенство между половете и да гарантира, че правата на жените се прилагат изцяло във всички аспекти на външната дейност на ЕС чрез подходящо финансиране, трансформиращ по отношение на равенството между половете, приобщаващ и междусекторен подход;

б) да гарантира пълноценното участие на Парламента и на неговата комисия по правата на жените и равенството между половете в процеса на вземане на решения относно позицията на ЕС в рамките на 70-рата сесия на Комисията на ООН за положението на жените; да гарантира, че Парламентът разполага с подходяща информация и достъп до документа за позицията на ЕС преди преговорите; да подобри допълнително междуинституционалното сътрудничество, включително по време на преговорите, така че приоритетите на Парламента да бъдат включени по подходящ начин;

в) да се ангажира със силна подкрепа за работата на службата „ООН – Жени“, която е основен участник в системата на ООН за постигане на напредък по отношение на правата на жените в цялото им многообразие и обединяване на всички съответни заинтересовани страни с цел постигане на промени в политиките и координиране на действията; да призове всички държави – членки на ООН, заедно с ЕС, да осигурят подходящо финансиране за ООН – Жени;

г) да гарантира, че европейските и международните инструменти са взаимно допълващи се и амбициозни, със стабилни и съществени разпоредби за овластяване на жените и гарантиране на достъп до правосъдие, както и да вземе предвид, че правото на правна помощ е от съществено значение в това отношение; да гарантира, че ЕС демонстрира силно лидерство и заема единна позиция в подкрепа на приобщаващи и безпристрастни правосъдни системи,

достъпни за всички, особено за групите жени в неравностойно или уязвимо положение, които често се сблъскват с пречки пред достъпа до правосъдие поради пропуски в институционалния капацитет, социално-културни причини и дискриминация; да проучи въпроса за въвеждането на специални съдилища за насилие, основано на пола; да се застъпва за всеобхватни правни рамки, които защитават правата на жените и гарантират тяхното пълноценно и равноправно участие съгласно националното и международното право;

д) да прилага интегрирането на принципа на равенство между половете и бюджетирането, съобразено с равенството между половете, във всички области на политиката на ЕС, включително външната дейност; да подчертае необходимостта държавите да отделят достатъчно финансиране за съобразена с равенството между половете правна помощ и услуги за подкрепа, особено за жертвите на насилие, основано на пола, и достатъчен достъп до обезщетение, тъй като съществуващите пречки засягат непропорционално достъпа на жените до правосъдие;

е) да ускори изпълнението на международните ангажименти за по-нататъшна превенция и реагиране на всички форми на насилие срещу жени и момичета както в публичната, така и в частната сфера, включително генитално осакатяване на жени, принудителни бракове, споделяне без съгласие на интимни или манипулирани материали, киберпреследване, кибертормоз, киберфлашинг и киберподбуждане към насилие или омраза;

ж) да предприеме действия за цялостно изпълнение на съществуващите ангажименти в областта на равенството между половете и овластяването на жените, като гарантира защитата на равните човешки права и основните свободи на жените без дискриминация, за да се постигне напредък по отношение на участието им в обществения живот;

з) да подчертае, че правата на жените и равенството между половете са основни права на човека, които са от съществено значение за принципите на правовата държава, устойчивите и приобщаващи демокрации и основните ценности на ЕС; да подчертае, че е жалко, че милиони жени и момичета, особено в контекста на конфликти и разселване, продължават да се сблъскват с дискриминация, насилие и отричане на тяхното достойнство и роля; да заяви отново, че изнасилването продължава да бъде едно от най-широко разпространените нарушения на правата на човека в световен мащаб; да подчертае значението на законодателството относно изнасилванията, основано на понятието за съгласие;

и) да насърчава представителството на жените в съдебната система и нейните управителни органи с цел премахване на структурните пречки, които се подържат от една патриархална и андроцентрична съдебна система;

2. възлага на своя председател да предаде настоящата препоръка на Съвета, на Комисията и на заместник-председателя на Комисията/върховен представител на Съюза по въпросите на външните работи и политиката на сигурност, както и за сведение — на специалния представител на ЕС за правата на човека.

ИЗЛОЖЕНИЕ НА МОТИВИТЕ

Равенството между жените и мъжете е основен принцип на Европейския съюз. Интегрирането на принципа на равенство между половете и междусекторният подход трябва да се прилагат и интегрират във всички политики на ЕС, като се гарантира съгласуваност между вътрешната и външната дейност, за да се насърчават правата на човека, демокрацията и равенството между половете в световен мащаб. Човешките права на жените и равенството между половете са не само основни права, но и предпоставки за напредък в развитието, намаляването на бедността, както и за изграждането на мирни, благоденстващи и устойчиви общества.

Достъпът до правосъдие, залегнал в международното право и в член 47 от Хартата на основните права на Европейския съюз, е от основно значение за принципите на правовата държава и демокрацията. Въпреки това достъпът до правосъдие за жените продължава да бъде сложен и критичен въпрос във всички региони. Жените продължават да бъдат значително по-слабо представени на най-високите равнища на съдебната власт и прокуратурата, особено на ръководни длъжности като председатели на съдилища, главни съдии и ръководители на прокуратури. В същото време съдебните стереотипи и преобладаващите норми, свързани с пола, възпрепятстват справедливостта за жените, които са били жертви на насилие или са преживени насилие.

Организацията на обединените нации насърчава по-голямото участие на жените в сектора на правосъдието и данните показват, че по-голямото представителство на жените в рамките на съдебните институции развива подходи към правосъдието, които се съсредоточават в по-голяма степен върху жертвите. Това има особено значение в контекста на действията в отговор на насилието над жени и домашното насилие, които представляват нарушения на основните права. Правните системи трябва да отговарят на нуждите на жертвите, като гарантират адекватна закрила и средства за правна защита, но много жени все още са изправени пред значителни пречки при подаването на сигнал за злоупотреби и достъпа до правна подкрепа. За много жени и момичета, особено тези, които са изправени пред множествени и междусекторни форми на дискриминация, съдебната система не проявява чувствителност спрямо реалностите на уязвимите групи.

С настоящата препоръка Съветът се призовава да потвърди ангажимента на ЕС за равенство между половете и да гарантира, че правата на жените се прилагат изцяло във всички аспекти на външната дейност на ЕС чрез приобщаващ, междусекторен и подходящо финансиран подход. Той подчертава също така необходимостта Парламентът и неговата комисия по правата на жените и равенството между половете да участват пълноценно в оформянето на позицията на ЕС в рамките на 70-рата сесия на Комисията на ООН за положението на жените.

Освен това в препоръката се обещава силна подкрепа за ООН — Жени, като основен участник в системата на ООН за утвърждаване на правата на жените, и се призовава всички държави — членки на ООН, заедно с ЕС, да предоставят подходящо финансиране. Той подчертава значението на амбициозните и допълващи се европейски и международни инструменти със солидни разпоредби за гарантиране на овластяването

на жените и достъпа им до правосъдие, включително достъп до правна помощ и разглеждане на случаите от специализирани съдилища за насилие, основано на пола. Защитата на правата на жените чрез ефективни правосъдни системи изгражда път към по-справедливи общества в съответствие с ефективното изпълнение на Програмата до 2030 г. за устойчиво развитие (ЦУР 16).

И накрая, в препоръката се подчертава необходимостта от интегриране на принципа на равенство между половете и бюджетирането, съобразено с равенството между половете, във всички области на политиката на ЕС, за ускоряване на международните ангажименти за предотвратяване на всички форми на насилие срещу жени и момичета, както и за насърчаване на равното представителство на жените в съдебната система. Правата на жените и равенството между половете са от съществено значение за принципите на правовата държава, устойчивите демокрации и основните ценности на ЕС и Съюзът трябва да поеме водеща роля в гарантирането на тези права на практика. Достъпът до правосъдие за всички е от ключово значение за справедливите и приобщаващи общества и е предпоставка за съществено равенство между половете и за права на човека.